

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**"ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ"**

8-10 березня 2023 р.

м. Київ, Україна

УДК 332.3:528.93:355.01

ББК 65.32-5

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землепорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 16 березня 2023 року

Рецензенти:

Дорош О.С. - доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. - доктор економічних наук, доцент;

Новаковська І.О. - доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення. Збірка наукових праць Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (м. Київ., 8-10 березня 2023 р.) / За загальною науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2023. 134 с.

У збірці наукових праць висвітлені результати досліджень, присвячених питанням ролі землепорядкування і топографо-геодезичних вишукувань у вирішенні завдань відбудови уражених і зруйнованих російськими агресорами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних і промислових споруд, природозаповідних та інших об'єктів.

Для фахівців у сфері геодезії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-8351-07-6

Відповідальний за макетування і друк: **доц. Бутенко Є.В.**

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2023

УДК 332.364:355.4(497)

**ВІДНОВЛЕННЯ ПОРУШЕНИХ ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ ЗЕМЕЛЬ
(НА ПРИКЛАДІ БАЛКАНСЬКИХ КРАЇН)**

Баринів Г.В., студент, 1 курс магістратури, спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій», Національний університет біоресурсів і природокористування України

Науковий керівник - Чумаченко О.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри землепорядного проектування

Порушення земельних ресурсів внаслідок війни є серйозною проблемою в нашій країні. Внаслідок бойових дій землі, водні та інші природні ресурси зазнають значних пошкоджень і забруднень. Одним з головних завдань після закінчення війни є відновлення порушених земель. Цей процес складний та багатоаспектний і потребує інтегрованого підходу, а також врахування досвіду та практик, які застосовувалися в інших країнах.

До основних причин, внаслідок яких пошкоджується ґрунтовий покрив та зменшується родючість сільськогосподарських земель (у контексті бойових дій), відносяться вибухи боєприпасів; використання важкої техніки, що спричиняє компресію; руйнування будівель, що призводить до зсувів ґрунту;

порушення екології регіону через потрапляння небезпечних матеріалів (нафта, смола, отруйні хімічні речовини) на землю; незаконне використання землі, зокрема, зайняття земельних ділянок для встановлення військових пунктів, бункерів, колоній, та іншого.

Країни колишньої Югославії, які зазнали у минулому війни, такі як Хорватія, Сербія, відчули на собі проблеми порушених військовими діями земельних ресурсів. У цих країнах було розроблено плани дій для відновлення земельних ресурсів, які включали оцінку ризиків та визначення придатності земельних ділянок для відновлення, прийняття законодавчих актів, а також залучення міжнародних організацій до цього процесу.

Приклад Албанії показує, як країна впоралась з 15,3 км² небезпечних площ. Більше всього постраждала область Кукес на північному сході країни, на 2001 рік там проживало 110 000 людей. Хоча влада робила кроки щодо інформування поведінки з мінами, з 1999 по 2003 роки в цьому регіоні загинуло 27 людей, 216 отримали поранення [1].

Після Косовського конфлікту Албанський уряд відреагував на мінну небезпеку, але не врахував Міжнародні стандарти протимінної діяльності, тому території довелося повторно розчищати. Вже в кінці 1999 року країна прийняла Міжнародні стандарти протимінної діяльності і створила структуру для здійснення гуманітарних протимінних заходів, також було сформовано Албанський комітет з протимінної діяльності [2].

Сама Албанія в період з 1998 по 2003 роки виділила на протимінну діяльність 1 583 600 доларів. Не обійшлося без підтримки міжнародних організацій: датських спеціалістів та Швейцарського фонду протимінної діяльності, які у 2002 році розмінували 8,8 га території, а також підписання Оттавського договору, після чого до розмінування включилася Канада. Результатами програм є відсутність жертв від мін з 2005 року, а також повне очищення території від мін та бойових наслідків в 2009 році [3].

У післявоєнний період в Хорватії серйозною проблемою стали забруднення шкідливими та отруйними хімікатами, а також заміновані території. У 1996 році було прийнято Закон про розмінування. До того ж, уряд Хорватії ухвалює План протимінної діяльності на один рік. Площа наслідків бойових дій в 2005 році складала 1174,0 км², на 2015 рік – 954,5 км², на 2019 рік – 148,4 км² [4].

У свою чергу, Сербія створила у 2002 році Центр протимінної діяльності, який співпрацює з такими міжнародними організаціями, як ITF Enhancing Human Security, Женевський міжнародний центр гуманітарного розмінування, Червоний Хрест та інші. У звіті Сербського центру протимінної діяльності за 2018 р. вказано, що загалом розміновано 24 548 081 м² території.

Забрудненими залишаються 2 240 940 м² протипіхотними мінами, 2 500 000 м² касетними боєприпасами і 18 500 000 м² нерозірваних боєприпасів [5].

Отже, відновлення порушених земель є складним та довготривалим процесом. Досвід Балканських країн показує – для вирішення проблеми, окрім прийняття законодавчих актів, треба залучати міжнародні організації, що є важливим елементом відновлення порушених земель та забезпечує більшу ефективність цієї роботи. Результатом відновлення порушених земель є не тільки підтримка миру та стабільності, але й позитивний вплив на екологічну обстановку та соціально-економічний розвиток регіону.

Список використаних джерел

1. Gichd. Transitioning Mine Action Programmes to National Ownership. Albania [Електронний ресурс] / GICHD // Geneva – Режим доступу до ресурсу: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Albania%20Transition%20Report%202012%2007%2004%20%281%29.pdf>.

2. Albania. Mine Action [Електронний ресурс] // Landmine and Cluster Munition Monitor. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.themonitor.org/en-gb/reports/2020/albania/mine-action.aspx>.

3. Albania free from the albania free from the effect of mines and effect of mines and uxo by 2006 [Електронний ресурс] / Braha Arben – Режим доступу до ресурсу: 1. http://web.archive.org/web/20220328192834/https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/APMBC/IWP/SC_june05/speeches_mc/Albania_14June05.

4. Minska situacija u RH [Електронний ресурс] // Ministarstvo unutarnjih poslova RH Ravnateljstvo civilne zaštite. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://civilna-zastita.gov.hr/podrucja-djelovanja/razminiranje/minska-situacija-u-rh/145>.

5. Mine Action Programme of Serbia: Status and Challenges in Implementation [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_apmbc-documents/Meetings/2018/17MSP-Individualised-Approach-Serbia-Report.pdf.